

працівників поліції – це одно з головних умов несення служби під час воєнного стану, а якість відповідної підготовки наразі на жаль не має достатнього рівня в усіх територіальних підрозділах Національної поліції, у тому числі й у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, де безпосередньо проводяться заняття по підвищенню цього рівня. Проблема поводження зі зброєю існує і її треба якомога швидше вирішувати задля надійного захисту поліцейського та населення. Швидкість реакції на небезпеку, її оцінка та точність стрільби є основою для усіх, хто має дозвіл на носіння, зберігання, використання та застосування вогнепальної зброї.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2016. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 21.02.2024).

2. Конєв О.Ю., Геращенко О.С. Удосконалення методики навчання вогневої підготовки здобувачів вищої освіти навчальних закладів зі специфічними умовами навчання та цивільних осіб в умовах воєнного стану. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення. URL : <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2814/1/20.pdf>

3. Використання інтерактивного мультимедійного обладнання у підготовці поліцейських : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. С.А. Комиссаров. Дніпро : ДДУВС, 2022. 196 с. URL : <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/9934>

УДК 351.74+159.98

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/630-632

Анна ЖЕЛІЗНЯК

ад'юнкту кафедри
адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ І ЗМІСТ

З метою підвищення рівня працездатності правоохоронців при виконанні службових обов'язків, у надзвичайних ситуаціях, а також для збереження їх психічного/психологічного здоров'я, особливо в умовах сьогодення, потребується організація та здійснення необхідної професійної психологічної допомоги. Але дуже важливе значення для психологічного та емоційного стану конкретного працівника має його суб'єктивне психо-емоційне ставлення та навички у сприйнятті і реагуванні на зовнішні негативні події.

Психологічними новоутвореннями, тобто змінами, які виникають на певній стадії розвитку життя людини, в особистості працівника поліції можуть стати креативність думки і міркування, раціональність форми поведінки, впевненість у готовності йти на обдуманий зрівноважений ризик і почуття суб'єктивної відповідальності, вміння підлаштовуватись до швидкоплинних змін, психологічна витривалість, готовність до психічних перенавантажень та стресових подій і безпосередньо вміння під них підлаштовуватись і знаходити з них вихід [1]. Кваліфікована підготовка має стати одним із основних етапів у загальній системі заходів по забезпеченню фахової відповідності теперішніх правоохоронців. Саме поняття «модель спеціаліста» та «модель професійної діяльності фахівця» знаходяться у тісному взаємовідношенні один до одного [2]. Модель професійної діяльності являється однією з основ його професійної підготовки, що має важливе значення задля ефективності реалізації та організації усього освітнього процесу. Професійна діяльність є багаторівневою, неоднорідною реальністю, яка може виступати в різних аспектах. Психологічна модель в системному плані професійної службової діяльності складається із різноманітних явищ, які безпосередньо чи опосередковано мають вплив на свідомість та психічний стан працівників поліції. Одними із основних їх властивостей є наступні рівні:

1) когнітивний – є розумінням специфіки індивідуальної та групової психології конфронтуючої сторони, її сильних і слабких елементів, звичні шаблони та алгоритми дій; відображення соціальної основи та фактів здійснення поставлених задач; розуміння того,

яке «доручення», у відношенні до кого, в якій черговості, часовому проміжку та завдяки яким прийомам його слід реалізувати;

2) мотиваційний – існування обширних соціальних, колективно-групових та індивідуальних підстав для добірної реалізації поставлених задач;

3) емоційно-вольовий – цілеспрямованість у реалізації поставлених задач; вольові емоційні стани; досвідченність працівників у наданні двосторонньої емоційної допомоги; опанування співробітниками формами емоційно-вольового самоконтролю;

4) операційний – професійне знання використання та застосування зброї, спецтехніки, прийомів рукопашного бою, тощо [1].

Професійна діяльність Національної поліції України насамперед спрямована на забезпечення публічного порядку та безпеки, охорону прав і свобод громадян, інтересів держави та суспільства, протидію злочинності, надання у визначених законом межах сервісів із допомоги громадянам, які з власних, економічних і соціальних обставин або через ситуації, спричинені надзвичайними подіями, мають потребу у такій допомозі. Після проведення вітчизняними науковцями досліджень і завдяки отриманим на протязі останніх років, статистичним даним з'явилося розуміння, що постало дуже важливе питання в системі менеджменту персоналу Національної поліції України. Суть полягає у тому, що кожного року зі служби звільняються кілька сотень поліцейських через проблеми зі здоров'ям; переважку кількість працівників звільнено через негативні підстави. Кількість звільнених працівників Національної поліції значно перевищує кількість співробітників, які наново прийняті на службу. Крім цього важливим фактом залишається недостатня кількість працівників у практичних підрозділах. Проведені дослідження дають змогу зробити висновок, що причиною цього є неналежний рівень психологічної підготовки та суб'єктивної вольової готовності поліцейських до якісного виконання професійних обов'язків, факти наявності конфліктів у практичних підрозділах, розчарування службовою діяльністю і особливостями поведінки керівництва, деградація у професійному плані. Те саме стосується і рівня кваліфікаційних знань, вмінь та навиків, формування фахових показників співробітників поліції. Приблизно 1/3 частина працівників поліції мають негативний характер мотивації, несприятливі індивідуальні складові (стурбованість, заклопотаність, агресивність). Переважна більшість співробітників, які пройшли обстеження, стикаються із труднощами в опануванні власних емоцій (48%), усвідомленні психічного та емоційного стану оточуючих (40%), компетентності у впливі на дії інших громадян (38%). Майже третя частина поліцейських, які пройшли обстеження, відзначають неодноразове виникнення декількох негативних психічних станів (агресивність, занепокоєння, схвилюваність, недовіра, ворожість відносно інших тощо) в процесі службової діяльності (28%), близько 1/4 частини працівників мають потребу у професійній психологічній допомозі. Крім цього дуже важливо є необхідність у професійно-правовій (40%) та психологічній підготовці (45%) працівників поліції [3]. Адже психологічна підготовка – це досить тривалий за часом процес, що розпочинається з обрання кадрів, початкової фахової підготовки, а продовжується далі на протязі усієї службової діяльності. Основні положення психологічної підготовки поліцейських, як правило, опрацьовуються і вдосконалюються науковцями, а саме психологічну підготовку виконують практичні психологи, закріплені за підрозділами поліції, та безпосередньо керівники підрозділів в ході психологічного супроводу в період навчання і професійної діяльності працівників [3; 4; 5; 6]. Заключним етапом і, як наслідок проведеної роботи, результатом такої підготовки являється психологічна придатність працівника поліції до здійснення службової діяльності, яка передбачає витривалий стан суб'єкта, що визначається мобілізацією всіх психофізіологічних та психоемоційних можливостей організму, фактичним існуванням сукупності мотивів, знань, вмінь, навичок та особистісних якостей працівника, що дають змогу забезпечити результативність виконання службової діяльності.

Психологічна впевненість являється початковим етапом будь-якої вмотивованої діяльності, її впорядкування, витривалості та дієвості. З метою ефективної діяльності Національної поліції у 2019 році було розроблено Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських. Цим порядком визначено першочергові напрями системи психологічного забезпечення працівників поліції:

- 1) психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення;
- 2) психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення;
- 3) психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення;

- 4) підтримка та оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах;
- 5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі в ході проведення ними оперативних заходів та слідчих дій;
- 6) психологічне супроводження освітнього процесу у ЗВО [3].

Таким чином можна зробити висновок, що важливість і результативність професійного психологічного забезпечення поліцейських є невід'ємною складовою частиною загальної професійної підготовки останніх. І результати цієї підготовки на пряму залежать як від професіоналізму осіб, що здійснюють таку підготовку кадрів на службу до Національної поліції, так і від особистісних суб'єктивних навичок, рис характеру та вмінь майбутніх поліцейських, адже це в подальшому невід'ємно пов'язано із якістю виконання останніми своїх службових обов'язків.

1. Клименко І. В. Модель службової діяльності як предиктор її психологічного забезпечення. *Право і Безпека*. 2017. № 3 (66). С. 133–139.

2. Корнечук В. В. Моделювання в системі підготовки професійно надійного спеціаліста: теоретичний аспект. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2008. Вип. 14. С. 14–16.

3. Тімченко О.В., Барко В.В. Шляхи формування психологічної готовності до професійної діяльності у персоналі Національної поліції України. *Вісник Національного університету оборони України*. 3 (56)/2020. 112 с.

4. Криволапчук В.О. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. / Криволапчук В.О., Кримська М.С., Решко С.М. та ін. Київ : Нац. ун-т внутр. справ, 2009. 209 с.

5. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях: практичний посібник / Остапович В.П., Бабенко В.Г., Кириєнко Л.А // за ред. Криволапчука В.О. Київ : ДНДІ МВС України, 2016. 84 с.

6. Профілактика професійної деформації працівників органів внутрішніх справ : навч.-метод. посіб. / Криволапчук В.О., Кушнар'єв С.В., Слівінський В.Р. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2014. 68 с.

УДК 351.74+614.88

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/632-633

Олег ЛАПІН

аспірант кафедри
адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком війни на території України гостро постало питання підготовки правоохоронців, зокрема поліцейських, до надання домедичної допомоги в екстремальних умовах. Адже саме поліція найчастіше опиняється першою на місці подій, пов'язаних із пораненнями мирних громадян чи військових.

Тактична медицина є відносно новим, але вкрай необхідним елементом професійної підготовки поліцейських в умовах воєнних дій чи надзвичайних ситуацій. Вона передбачає оволодіння спеціальними медичними навичками надання домедичної допомоги пораненим безпосередньо в зоні бойових дій чи екстрених подій до прибуття кваліфікованої медичної бригади. Ці вміння можуть врятувати життя постраждалих. Наразі професійна підготовка з тактичної медицини на сьогодні є не даниною моді, а крайньою необхідністю для захисту життя і здоров'я громадян. Адже саме поліцейські найчастіше є першими, хто прибуває на місце аварій, вибухів, стихійних лих, терактів тощо. Їх вміння надати швидку медичну допомогу пораненим може врятувати людське життя.

Програма вивчення дисципліни «Тактична медицина» складається з двох частин – теоретичної підготовки та практичної підготовки. Теоретична підготовка є основою для проведення практичних занять і вона підкріплена практичними заняттями з використанням засобів сучасної тактичної аптечки з надання першої допомоги в зонах обстрілу та укриття,